

Pl. 102-74

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2975 833 5

Vak 132

Vak 132

KRONIJKJE

74

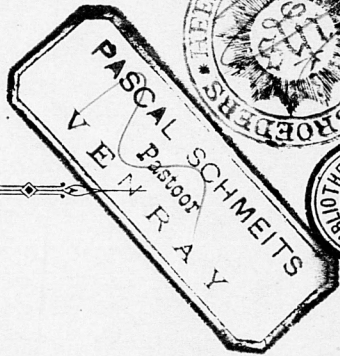
VAN DE

KERK VAN St. ODILIËNBERG,

DOOR

M. WILLEMSSEN,

Pastoor aldaar.

MAASTRICHT

HENRI BOGAERTS

1880.

De kerk van St. Odiliënberg wekt niet alleen de belangstelling der oudheidkenners door haren prachtigen romaanschen bouwtrant, die, niettegenstaande de verwoestingen des oorlogs, in het nog bestaande gedeelte ongeschonden is gebleven; ook, en vooral voor de geloovigen van het bisdom Roermond, heeft zij eene hooge waarde. Zij toch, zoo als Knippenbergh te recht opmerkt, is de moederkerk van het Bisdom, en omdat van hier uit het licht des Evangelies geschenen heeft over de streken welke sedert 1550 het bisdom Roermond uitmaken, en omdat de overbrenging van het Kapittel van Odiliënberg naar Roermond in 1361, de aanleiding werd welke, in eerstgemeld jaar, bij de keuze eener stad voor den op te richten Bisschopszetel, de balans ten gunste van Roermond deed overslaan.

Aan Odiliënberg dus heeft de stad Roermond niet alleen haren kostbaarsten schat, het Geloof, maar ook hare uitstekende waardigheid boven alle andere steden van Limburg, namelijk hare verheffing tot Bisschopsstad, te danken.

Geen wonder derhalve dat de vroegere Bisschoppen van Roermond, met name Jacobus a Castro, Reginaldus Cools, en Angelus a Ornyes, en niet minder onze hoogwaardige Bisschop, Mgr Joannes Augustinus Paredis, aan de kerk van St. Odiliënberg eene bijzondere voorliefde toegedragen, en tot hare restauratie hebben opgewekt. Geve God onzen hoogvereerden Bisschop het voorrecht van de restauratie, waar-

van weldra de eerste steen zal gelegd worden ,
voltooid te zien.

Ook met de kathedrale kerk van Utrecht was
de kerk van St. Odiliënberg, zoo als uit de vol-
gende bladzijden blijkt, gedurende zeven eeuwen
innig verbonden, sedert de H. Hungerus, Bis-
schop van Utrecht, met zijn Kapittel hier eene
veilige schuilplaats vond tegen de Noormannen.
Moge, nu de verwoestingen aan onze kerk door
de Noormannen der 16de eeuw gepleegd, gaan
hersteld worden, ook van daar hulp opdagen.

Binnen kort zullen wij een volledigen Codex
diplomaticus van Odiliënberg het licht doen
zien.

KRONIJK VAN St ODILIËNBERG.

700*. De vorst der Franken, Pipijn van Herstal, schenkt aan de HH. Wiro en Plechelmus, Bisschoppen, en aan den H. Otgerus, hun diaken, den *St. Petrusberg* (St. Odiliënberg), alwaar wellicht reeds destijds eene kapel der H. Maagd bestond. Onze Heiligen bouwen er tevens eene kerk met klooster ter eere van den H. Petrus; dit gebouw was — eene zeldzaamheid in dien tijd — van steen opgetrokken.

Jaarlijks, in de Vaste, komt Pipijn barvoets hierheen, om aan Wiro, en na diens dood aan Plechelmus, zijne zonden te belijden.

Na in deze streken de afgoderij uitgeroeid en het volk door hun heiligen levenswandel gesticht te hebben, gaan onze Heiligen op den St. Petrusberg tot de rust der zaligen over, de H. Wiro den 8 Mei 710*, de H. Otgerus den 10 September 713*, en de H. Plechelmus den 15 Juli 732*. Alle drie worden in de genoemde kapel der H. Maagd begraven, waar God hun graf door vele wonderen verheerlijkte.

Ghesq. *Acta SS. Belgii* t. V p. 343—339 en t. VI p. 197—225.

790*. De geleerde vertrouweling van keizer Karel den Grooten, Alcuinus, gelast den bisschop

* Het sterretje beteekent dat het *juiste* jaartal niet bekend is.

van Trier, Richbodus (†791), de kloosterlingen van *Berg* te onderrichten (1).

MIGNE, *Patrol. lat. t. CI* p. 794.

858, 2 Januari, schenkt Lotharius, koning van Lotharingen, aan den H. Hungerus, Bisschop, die met zijne aan het moordstaal der Noormannen ontsnapte kanunniken, uit Utrecht gevlucht was, het klooster van den H. Petrus, bij de Roer gelegen en *Bergh* genaamd, om ten alle tijde voor den Bisschop en het kathedrale Kapittel tot toevluchtsoord te dienen.

Hoe lang de H. Hungerus en zijn Kapittel hier verbleven, is onbekend (2); bij hun terugkeer naar Utrecht namen zij een gedeelte van de Relieken onzer Heiligen mede.

Het was waarschijnlijk ten gevolge van het verblijf des Utrechtschen Kapittels dat de kloosterlingen van St. Odiliënberg in seculiere kanunniken veranderd werden; althans een Collegie van zeven kanunniken bleef hier voortbestaan; sedert dien tijd gold de kerk van St. Odiliënberg als *lid der Utrechtsche Kerk* en het Kapittel alhier werd bestierd door een kanunnik van Utrecht als Proost, die echter te Utrecht resideerde *tamquam in capite* (3). Deze band met

(1) Dat onze Heiligen hier eene kloosterlijke vergadering gesticht hebben, is af te leiden niet alleen uit dit stuk, maar ook uit het Leven van St. Wiro, waar, behalve van het volk en van zijne gezellen, oock nog gesproken wordt van zijne *onderhoorigen*, alsmede uit de Levens der III. Plechelmus en Otgerus, waar van hunne *Broeders* melding wordt gemaakt.

(2) Volgens *Les délices des Pays-bas* t. V p. 221 zoude de H. Hungerus hier gestorven zijn.

(3) Behalve zijne verplichtingen jegens de kanunniken, moest de Proost 1° het dak van het kerschip onderhouden, 2° de groote klok gangjaar houden, 3° alle 7 jaren een nieuw kasuifel en alle 30 jaren een

Utrecht werd eerst verbroken in 1561, bij de oprichting van het Bisdom Roermond.

SLOET, *Oorkondenboek van Gelre en Zutphen* N° 48.

870, 9 Augustus. Bij de verdeeling des Rijks tusschen Karel den Kale, koning van Frankrijk, en Lodewijk, koning van Germanië, bekomt deze laatste de abdij Susteren, *Berch*, enz.

PERTZ, *Mon. Germ.* I p. 516.

943, 24 Juni. Balderik, bisschop van Utrecht, geeft aan N. en N. in vruchtgebruik eenige goederen van het St. Petrus-klooster te Berg, gelegen in Roer, Lerop, Linne, Vlodorp, Asselt, Melik, enz. Deze Bisschop vond ook in 966 de Relieken onzer drie Heiligen, welke wegens de invallen der Noormannen waren verborgen geworden, terug, en schonk die van den H. Plechelmus aan de collegiale kerk van Oldenzaal, waar het hoofd van dien Heilige nog in een verguld zilveren horstbeeld bewaard wordt (1).

HEDA, *Hist. Episc. Traj.* sub Bald.

1008—1018. In een accoord met Adalbold, bisschop van Utrecht, verklaart Balderik II, bisschop van Luik, de kerk van *Berg* (met die van Linne) vrij van alle dienstbaarheid jegens den bisschoppelijken zetel van Luik.

nieuw Missaal geven, 4° het hoogaltaar van kelk, ornamenten en ampullen voorzien. Daar in 1561 de Proostdij met haar tiendrecht te Odiënberg bij de *Mensa episcopalis* van Roermond werd ingelijfd, gingen deze verplichtingen alsdan op den Bisschop over: daaraan werd het laatst voldaan door Philippus Damianus van Hoensbroeck, den 15 Februari 1791.

(1) In de 16de eeuw bezat de Dom van Utrecht nog den schedel van den H. Wiro, in een zilveren hoofd gevat. (VAN ASCH VAN WYCK, *Plegt. intrede van Karel V te Utrecht* p. 68).

1057. Theoduinus, bisschop van Luik, en Willem, bisschop van Utrecht, bevestigen in synode de voorgaande overeenkomst.

Liber donat. eccl. maj. Traiect. fol. 37 vº.
in het Archief te Utrecht.

1088, 29 Oct. Conraad van Zwaben, bisschop van Utrecht, bevestigt de voorrechten door zijne voorgangers aan de kathedrale kerk van Utrecht verleend, onder andere, dat de Proostdij van *Edelenberghe* door den Bisschop slechts aan een kanunnik der Kathedraal kan vergeven worden.

MIRAEUS. *Op. hist. et diplom*, III p. 564.

1223, 2 Maart. Hendrik, heer van Kessenich en Argenteau, doet kond dat een deel van het bosch in Bakenbuch bij *Udelenberge* een vrijgoed (allodium) der kerk van *Udelberg* is.

WOLTERS, *Notice hist. sur l'ancien comté de Hornes* p. 271.

1254, 17 Oct. Hendrik, bisschop van Utrecht, bevestigt Hendrik van Heinsberg, diens echtgenoot Agnes, en hun zoon Theodorik, in het bezit der voogdij van *Udelenberge*, met al haar toebehooren.

SLOET, l. c. N° 765.

1297, 29 Nov. Schout en schepenen van Odiliënberg (*montis Odiliæ*) getuigen dat zaliger Theodorik van Lobbroc, pastoor van Wessem, tot dotatie van het altaar der H. Maria Magdalena in de kerk van Odiliënberg, zijne tienden bij *Overho* heeft geschonken, welke schenking nog door anderen wordt vermeerderd.

Stedelijk Archief te Roermond.

1299. Een Patriarch, 2 Aartsbisschoppen, en 9 Bisschoppen, te Rome, verleenen een aflat van 40 dagen aan hen, die de kerk van Odi-

liënberg bezoeken of haar eene aalmoes geven.
 DARIS, *Notices sur les églises du diocèse de Liège*, t. II p. 248.

1307. Op dit jaar wordt de kerk van Odiliënberg vermeld onder de *quartæ capellæ* van het Dekenaat Susteren (1).

HABETS, *Bijdr. tot de geschied. van Susteren*, bl. 76.

1344, 10 Maart. Adolf van der Marck, Bisschop van Luik, bevestigt het accoord, waarbij de pastoors van Odiliënberg en van Linne hebben toegestemd in de oprichting der parochie van Montfort, bevattende het *oppidum de Montfort*, dat dusverre tot de parochie van Odiliënberg, en het *castrum* met *subcastrum de Montfort*, dat tot de parochie van Linne behoorde (2).

1349, 9 Februari. Op de vraag, wie gehouden is tot de restauratie van het dak, de muren en de groote klok der parochie van Vlodorp, waartoe *Kerke* en verschillende andere *villulae* behooren, antwoorden vier advokaten van Luik dat de pastoor van Vlodorp en het Kapittel van Odiliënberg pro rata der tienden, welke zij aldaar genieten, tot gemelde restauratie behooren bij te dragen (3).

1356, 2 Maart. De kanunniken van Odiliënberg,

(1) Het was ongeveer om dezen tijd, dat voor de parochiediensten, welke tot alsdan in de Stiftskerk van den H. Petrus op het altaar der HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus gehouden werden, eene tweede kerk gebouwd of de kapel der H. Maagd vergroot werd. Dat de *parochie* van Odiliënberg zeer oud is, blijkt uit de steenen doopvont, welke ten minste uit de 10de eeuw dagteekent.

(2) Ook Montfort komt in 1307 voor onder de *quartæ capellæ* van het Dekenaat Susteren.

(3) Van denzelfden tijd bestaat hieromtrent een besluit van den Officiaal van Luik, hetwelk echter niet meer geheel is.

met name Johannes van Eindhoven, Bartoldus van Utrecht (de Traiecto), Rutgherus van Weert, Johannes van Heynsberg, Gerardus van Venlo, Henricus van Arewinckel, en Stephanus van Wassenberch, stellen de Statuten, door hunne voorgangers gemaakt, met eenige verklaringen, veranderingen en bijvoegsels vast.

1356, 21 Maart. Het kathedrale Kapittel van Luik geeft aan gemelde Statuten zijne goedkeuring.

1356, Mei. Omschrijving en verdeeling der tienden, welke te Vlodorp aan de parochiekerk aldaar, en aan de St-Petrus-kerk te Odiliënberg toebehooren. Volgens deze regeling is het Kapittel verplicht: 1° ten opzichte van Karcke, tot het houden van een stier voor de gemeente; 2° voor Vlodorp tot onderhoud van het kerkschip en van een ornament; 3° verder, voor Linne, tot onderhoud van het kerkschip en van de groote klok.

1356, 8 Juli. Nicolaas van Dordrecht, Proost der St-Petruskerk te Odiliënberg, keurt bovenvermelde statuten van het Kapittel goed, behoudens de rechten der kerk van Utrecht en van zijne proostdij.

1356, 31 Juli. Thomas van Remersbeeck geeft aan het Kapittel van *Udelenberghe* kwitantie aangaande de beemden, gelegen achter « den monster sente Peters » aldaar, en geheeten « dat Undart ende Kukartsbeemde », welke hij aan hetzelfde verkocht had den 22 Nov. 1355.

1357, 22 Febr. Catharina van Nijthuysen en hare kinderen staan alle rechten af, welke zij hebben op voormelde goederen, ten behoeve der kanunniken van *Odelenberghe*.

1360, *. Klaagschrift, waarbij de kanunniken van Odiliënberg, wegens de herhaalde beroovingen en brandstichtingen, welke zij te verduren hebben, den Bisschop (van Luik) verzoeken hun Kapittel naar Roermond over te brengen. Deze klachten behelzen onder andere, dat de kanunniken dikwerf met have en goed zich in de kerk moeten schuilen, dat zelfs de stichtingsbrieven der kerk, de kelken en verscheidene kostbaarheden gestolen zijn, dat op de huizen van sommigen van hen brandbrieven gehecht zijn geworden, geteekend met 9 kruisen, enz.

Bij dit stuk voegen de kanunniken eenige inlichtingen omtrent de bediening der stiftskerk en der parochiekerk, na hun vertrek, alsmede de verklaringen van getuigen over voormelde klachten.

Hieruit blijkt dat in de stiftskerk 3 altaren waren: van den H. Petrus, van de H. Magdalena en van de HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus; in de parochiekerk van O. L. V. was ook nog een altaar van S. Catharina.

1361, 17 Maart. Reinoud III, hertog van Gelderland, graaf van Zutphen, geeft zijne toestemming tot de gevraagde overbrenging van het Kapittel van Odiliënberg naar Roermond (1).

1361, 8 April. De Magistraat van Roermond, schenkt aan het Kapittel, tot hetzelfde doel, de kapel van den H. Geest aldaar, waarheen de kanunniken gevlucht waren.

1361, 20 April. Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, en Hugo Vustine, kanunnik van Utrecht

(1) Eduard van Gelder, heer van Montfort, onder welk ambt Odiliënberg gelegen was, gaf eveneens zijne toestemming den 3 April 1361.

en proost van Odiliënberg, staan, met toestemming van het Utrechtsche Kapittel, de vermelde overbrenging toe, op voorwaarde dat de Bisschop en zijne opvolgers de collatie der proostdij, en de Proost en zijne opvolgers die van alle kanunnikaten en prebenden en andere beneficiën, even als te Odiliënberg, zullen behouden, met alle vrijheden, gewoonten en rechten der Utrechtsche kerk.

1367, 12 Mei. Engelbert van der Marck, bisschop van Luik, lettend op de gegrondheid van de bovenvermelde klachten en op de vroomheid van het volk van Roermond jegens God en zijne heilige Kerk, alsmede op de reeds verleende toestemmingen, brengt, met toestemming van het Kapittel van Luik, het Kapittel van Odiliënberg naar Roermond over, verheft de kapel van den H. Geest tot collegiale kerk, en vergunt de Relieken (1), ornamenten, boeken, kelken, klokken, altaren, koorstoelen en de andere geestelijke en tijdelijke zaken van Odiliënberg naar Roermond over te brengen.

1362, 23 Augustus. De kanunniken der kerk van den H. Geest te Roermond, vroeger van Odiliënberg, vermelden de rechten welke zij vóór de overbrenging aldaar genoten.

1399, 22 Januari. Jan van Zeelscheden, rector

(1) Ofschoon de kanunniken de nog aanwezige Relieken onzer drie Heiligen naar Roermond medenamen, schijnen toch eenige daarvan, misschien in het hun gewijde altaar, hier gebleven te zijn, zoo als blijkt uit de Antifoon, welke in de 15de eeuw op het feest van S. Plechelmus hier gezongen werd; *Aná ad Magn.* Tres viri Deo dediti, ex toto elegerunt sibi orbe pererrato, Odilie montem, studijs celestibus ap'um; Wyro, Plechelmus, comes ac Otgerus eorum, reliquias quorum dum nos veneramus in terris, ipsorum suffragijs iugiter effusis mereamur a peccatis absoluti cum sanctis introire aulam paradisi.

van het altaar der H. Magdalena te *Udelenberghe*, en Godart van Overen, maken een accoord bij gelegenheid dat gemeld altaar, wegens schending (1) der kerk van *Oedelenberg* naar Roermond is overgebracht.

1422, 20 Juni. Het Kapittel van den H. Geest stemt er in toe, om alle jaren aan de parochianen van Karke, wanneer zij op S. Servaasdag in processie met hunne Relieken naar *Berghe* komen, een vat bier en wittebrood te geven.

1430, 1 Juni. Op last van Paus Martinus V worden de pastoriën van Odiliënberg, Vlodorp en Steinkerken bij het Kapittel van Roermond ingelijfd tot stichting eener Decanie in het Kapittel. Ten gevolge hiervan worden deze pastoriën bediend door een *vicarius perpetuus*.

Stedelijk archief te Roermond.

1442, 18 Juni. Keizer Frederik II staat toe het klooster van Odiliënberg voor kanonikessen van het H. Graf op te bouwen.

DARIS, l. c. p.

1465. Jan van Abroik, van Beek in de Kempen, bekomt van het Kapittel van Roermond de oude stiftskerk van Odiliënberg, welke hij, met de ruime bijdragen der inwoners van den omtrek, herstelt, en waarbij hij een klooster bouwt voor de kanunniken van het H. Graf.

Chronijk der lu den van Overmaas, uitg. door J. HABETS, bl. 162 en vlg.

1476, 7 April. Accoord van schepenen en gemeente van *sunte Odilien Berghe* (2) met

(1) Eene kerk wordt *geschonden* (violatur) door moord en andere zware misdaden.

(2) Dit is voor het eerst, dat de gemeente *Sint-Odiliënberg* genoemd wordt

het klooster van het H. Graf aldaar, aangaande de grenzen van den berg, waarop het klooster staat.

1481, 10 Nov. Paus Sixtus IV vereenigt het vicariaat der parochie van Odiliënberg met de tafel der Sepulchrijnen aldaar.

1482, 11 Mei. Het Kapittel van Roermond, op verzoek van Jan van Abroick prior van het klooster van St. Odiliënberg, stemt, onder zekere voorwaarden, toe in de inlijving van gemeld vicariaat, waarvan de vergeving tot dusverre aan Deken en Kapittel toekwam.

Stedelijk archief te Roermond.

1484, 2 Jan. Cathanius, aarts-prior van Jerusalem en Meester-generaal der Orde van het H. Graf, benoemt Jan van Abroeck, prior van St. Odiliënberg, tot provinciaal vicaris der Orde voor Neder-Germanië.

1485, 7 Nov. Twaalf Kardinalen verleenen, op verzoek van Jan de Aabrouck, prior en pastoor van St. Odiliënberg en opdat de kerk van den H. Petrus aldaar in eere gehouden, hersteld en bewaard blijve en van alle kerkelijke benoedigheden voorzien worde, een aflaat van 100 dagen aan alle geloovigen die op de feesten van de Onbevleete Ontvangenis ende Opdracht van O. L. V., van de HH. Philippus en Jacobus Apostelen, van den H. Servatius en van de kerkwijding, welke op den Zondag *Lætare* gevierd wordt, de kerk aldaar bezoeken, en tot gemeld doel bijdragen.

1485, 24 Nov. Fabritius de Oddis, opvolger van Cathanius, bevestigt Jan van Aabrouck en zijne opvolgers te St. Odiliënberg in bovengenoemd ambt, met volmacht om te hervormen, te corrigeren, nieuwe huizen op te richten enz.

1486, 2 Maart. Paus Innocentius VIII bevestigt Jan van Abrock, op verzoek der priors en kanuniken van alle kloosters van het H. Graf in de provincie van Neder-Germanië, in voornoemde volmachten. DARIS, l. c. p. 252—258.

1488, 3 Oct. Ridder Willem van Vlodorp, heer te Leuth en Dalenbroick, schenkt aan Jan van Aabroick, prior van St Peters Berch *ghenant tot St. Odiliënberch*, tot vermeerdering der goddelijke dienst, het vierde deel van den hof *tgeneouwen*, ten behoeve des kloosters.

SIVRÉ, *Inv. van het oud archief te Roermond*, t. III, bl. 294.

1500. Accoord van den Magistraat van Venlo met het klooster van St. Odiliënberg aangaande het bestuur van het Cellebroedersklooster te Venlo. *De Maasgouw* van 1 Oct. 1879.

1561, 7 Augustus. Paus Pius IV omschrijft het door Paulus IV, den 12 Mei 1559, opgerichte Bisdom Roermond, en verheft het Kapittel van den H. Geest, dat uit Odiliënberg daarheen was gekomen, tot kathedraal Kapittel.

KNIPPENBERGH, *Hist. eccl. duc. Geldriae*. p. 164.

1587. Maarten Schenck van Nydeggen beveelt dat de inwoners van Odiliënberg en andere dorpen van het ambt Montfort, die zich onderworpen hebben, niet meer mogen gehinderd worden in hunne woningen, akkerbouw, vee enz. doch verbiedt aldaar nog de H. Mis te lezen (1).

De Maasgouw van 19 Juni 1879.

1614. De prior en pastoor van St. Odiliënberg

(1) Omtrent dezen tijd werden eene menigte kerken in het bisdom Roermond verwoest en in brand gestoken, en had ook alhier de verwoesting plaats, waarvan in het volgend stuk melding wordt gemaakt.

geeft aan den Stadhouder en Ridderschap van Gelderland te kennen, dat het klooster en andere gebouwen verbrand en verwoest, de kerk vervallen, de ornamenten, klokken enz. verdwenen zijn, dat ook de inwoners voor het meerendeel door brandstichting en vernieling tot armoede gebracht zijn; weshalve hij om subsidie vraagt, opdat het stift van Berg, als zijnde het oudste van dit land, niet te niet ga. Op dit verzoek wordt in de vergadering van de heeren der Ridderschap en Steden den 20 December gunstig geadviseerd.

1627. Sedert dit jaar wordt de parochie van St. Odiliënberg wederom door wereldlijke priesters bediend.

Stedelijk Archief te Roermond.

1630, 3 Maart, Jacobus a Castro, Bisschop van Roermond, verzoekt alle vorstelijke en adellijke personen, en alle anderen, geestelijken en wereldlijken, bij te dragen tot herstel der parochiekerk van St. Odiliënberg (1), opdat de plaats, waar de drie Apostelen van Gelderland hunne laatste rust gevonden hebben, niet langer verlaten ligge.

1639, 7 Juli. Het Kapittel van Roermond, uit eerbied voor de heilige plaats, waar de Apostelen van deze streken, Wiro, Plechelmus en Otgerus, gewoond hebben, en waar het zelf voorheen gevestigd was, koopt van de Sepulchrijnen den berg met de daarop nog staande gebouwen, ofschoon vervallen, terug.

A. WOLTERS. *De HH. Wiro, Plechelmus en Odgerus*, bl. 135-138.

(1) In deze kerk, thans tot school dienend, werd den 20 Maart 1632 het eerste kind gedoopt.

1679, 20 September. Reginaldus Cools, bisschop van Roermond, bewogen door de heilige herinneringen aan de kerk van den S. Petersberg verbonden en door den vervallen toestand dier kerk, schrijft, voor de restauratie derzelve, eene collecte door het geheele bisdom voor, en gelast alle pastoors hunne parochianen tot bijdragen op te wekken (1).

1686, 10 Mei, wordt de oude stiftskerk, welke vroeger den H. Petrus Apostel tot patroon had, op nieuw door den Bisschop van Roermond gewijd ter eere der HH Wiro, Plechelmus en Otgerus.

1686, 12 Mei. De Bisschop, de Deken en geheel het kathedrale Kapittel, vergezeld van de voornaamste ingezetenen van Roermond en van duizende geloovigen, brengen de Relieken onzer drie Heiligen, welke van de te Roermond berustende waren afgenomen, en welke door vier pastoors in eene kist op de schouders gedragen werden, in processie naar St. Odiliënberg, waar de Bisschop de eerste plechtige Hoogmis zingt, en daarna in de open lucht voor de toegestroomde menigte preekt. Onder de H. Mis bekomt een kind van Petrus Rutten en Affra Freijhart, uit Karken, dat sedert twee jaren blind en door de geneesheeren opgegeven was, het gezicht terug.

1687, wordt Petrus, het zoontje van Jan Daemen en Maria Gerits, echtelieden te St. Odiliënberg, van eene breuk genezen. Op den 15 Juli,

(1) Deze collecte bragt, even als die van 1630, wegens de aanhoudende oorlogen welke het land hadden uitgeput, niet veel op, zoodat de oude kerk, door het afbreken der meest geschonden gedeelten, de helft kleiner gemaakt werd.

feestdag van S. Plechelmus, wordt het zevenjarig dochtertje van Jacob van Kempen en Agatha Muysers, uit Vlodorp, die volgens eene gelofte met hun kind naar St. Odiliënberg gekomen waren, van dezelfde kwaal genezen.

Kerkarchief te St. Odiliënberg.

1706, wordt het duizendjarig Jubelfeest van de aankomst onzer Heiligen gevierd. De toeloop der geloovigen was zoo groot, dat de Bisschop van Roermond, Angelus d'Ongnyes et d'Estrée, gedurende de acht dagen van de feestviering hier aan niet minder dan 5000 personen het Vormsel toediende. A. WOLTERS l. c. p. 84.

1789, wordt de kapel, welke nog tegen den noordelijken transept stond, afgebroken, en daardoor de pastorie, welke in den transept was, vergroot.

1819, wordt het elfhonderdjarig Jubilé, dat in 1806 wegens de tijdsomstandigheden niet had kunnen gevierd worden, gehouden. De kerk, de berg en geheel het dorp zijn als het ware overladen met opschriften, verzen en chronogrammen. Van heinde en verre komen processieën om de Apostelen dezer streken te vereeren. De groote kaars, door de processie van Roermond opgedragen, was versierd met het wapen der stad en de 2 volgende chronogrammen:

DIVIS
WIRONI, PLECHELMO
AC
OTGERO.

—
PATRONIS PATRIÆ
CONSECRANT
CIVES RUREMUNDANI.

